

Vicente Muñoz Puelles escribe una parodia en clave erótica del *Cándido* de Voltaire (pág. VIII)

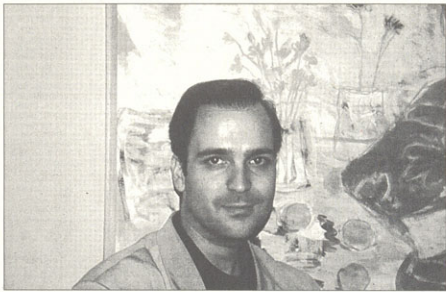
ENTREVISTA ● Jordi Mata

Jordi Mata va guanyar amb *La compassió del dimoni* el premi Joanot Martorell 1998, novel·la que ara publica l'editorial Bromera i que ha suscitat certa polèmica al voltant de la funció i el poder dels crítics literaris i dels intel·lectuals mediàtics. En aquesta obra, Mata critica sense pietat la figura del grimpador

mediocre i destructiu que pretén imposar el seu propi criteri com a únic i vàlid per tal d'ocultar la seua manca de talent. De fet, l'origen d'aquesta ficció cal buscar-lo en un article de Bru de Sala publicat a l'endemà que Jordi Mata guanyara el premi Sant Jordi 1996 amb la seua novel·la *El misteri de Berlín*.

«Alguns intel·lectuals es venen a un model de poder»

JULI CAPILLA

Jordi Mata ha guanyat premis literaris de narrativa tan importants com el Ciutat d'Alzira (1995), el Sant Jordi (1996) i el Joanot Martorell en 1998.

L'editorial Bromera acaba de publicar *La compassió del dimoni*, de Jordi Mata (Barcelona, 1966). Aquesta novel·la, guardonada amb el premi Joanot Martorell 1998, retrata les misèries de l'intel·lectual mediàtic que, des de la columna periodística o la tertúlia radiofònica, tracta d'imposar el seu criteri de manera arbitrària. La gènesi de *La compassió del dimoni* cal buscar-la en un article de Bru de Sala publicat a l'endemà que Jordi Mata guanyara el premi Sant Jordi de 1996 amb la novel·la *El misteri de Berlín*. En aquest article Bru de Sala dubtava de la qualitat de l'obra guardonada i de la capacitat de l'autor per novel·lar la segona guerra mundial, a més de criticar el fet que es concedira un premi tan important a un autor jove i desconegut.

—L'article de Bru de Sala, arran del premi Sant Jordi 1996, el va impulsar a escriure *La compassió del dimoni*. Fins a quin punt el protagonista de la teua novel·la encarna la figura de Bru de Sala?

—En realitat, Victor Beltran, el protagonista de *La compassió del dimoni*, no respon a un personatge concret. És, més aviat, el prototipus d'intel·lectual mediàtic que es dedica a dir el que és bo i el que és dolent en el món de la literatura. És cert que, arran de les crítiques de la figura de Bru de Sala, en vaig intentar per aquest tipus de personatges. M'hi vaig veure obligat que alguns crítics eren del tot injustificades, entre d'altres coses perquè Bru de Sala va preferir contar mi sense ni tan sols haver-se llegit la meua novel·la. Però *La compassió del dimoni* no és una revenja. Això hauria estat una pèrdua de temps. És la denúncia i la necessària d'una situació inacceptable, la diàtria contra uns senyors que amb l'excessu d'informar-nos es dediquen a fotre garrotades contra tot allò que no els agrada o que els fa nosa, potser perquè volien mantenir-se en el poder i, per això, es dediquen a atiar el foc de la discòrdia per tal de ser el centre d'atenció de la vida cultural i política que mediatitzen. Sóc conscient que no he estat l'únic escriptor objecte d'una crítica ferotge i arbitrària. En aquests casos no soc conscient que ni més val deixar-ho córrer i no jugar. Però jo no em podia estar callat perquè al capdavant

et jugues la dignitat com a persona.

—Lavors, quin hauria de ser el paper de l'intel·lectual i del crític d'art o de literatura als mitjans de comunicació?

—Al meu llibre em centro més en la figura de l'intel·lectual que no pas en la del crític. La gran sort és que els lectors passen de la crítica. Tret d'alguna gent de renom, la majoria dels professionals que treballen als suplementos culturals dels diaris no tenen un risc important a la societat. Els lectors no són imbecils i es deixen guiar pels seus gustos estètics o per les seves preferències personals. Ara, a la novel·la sí que es denuncia el fet que alguns crítics i intel·lectuals es dediquen a difondre opinió sense mullar-se personalment, arreconcats darrere l'ambigüitat o escapollint-se amb fórmules evasives del tipus «El lector jutjarà la vàlida de la novel·la», etc. Cal tenir en

compte, d'altra banda, que l'intel·lectual és una persona privilegiada que gaudeix d'un poder i que l'exerceix sobre una massa gens menyspreable de les societats.

◆◆◆
**«LES CRITIQUES
 RESPONEN MOLT
 SOVINT A UN VICI
 DE TOTES LES
 ÈPOQUES»**

cietat. És un lector que genera corrents d'opinió en nom de la llibertat d'expressió. Tanmateix, de la llibertat d'expressió no en podem passar a l'abus. Tot té un límit. I més encara quan aquests intel·lectuals es dediquen a carregar-se un autor o

un moviment artístic sense justificar amb coneixement de causa les seves crítiques. Amb aquests tipus de personatges no podem ser políticament correctes. Ens hem de defensar d'aquesta gent i dir la nostra perquè, altrament, el silenci pot esdevenir el garant de la impunitat per als difamadors insolents, els mentiders desinformatats i els cabronassos de torn que miren de mantenir-se en el poder. És clar que hem de ser tolerants. Totes les opinions són respectables. El podrà agradar o no una obra literària o artística. Però s'ha de ser respectuós amb l'altre i no caure en el parany de la desqualificació gratuïta. Alguns intel·lectuals, però, pretenen erigir-se en jutges o guies espirituals del gust estètic i cultural. És una plaça que ens empeny per totes bandes i que hem d'eradicar.

—Amb la novel·la *La compassió del dimoni* has reeixit torça

pel que fa als teus objectius —no de reconèixer que sí. D'una banda, perquè la novel·la denuncia una situació d'abus de poder per part de certs intel·lectuals mediàtics. Això no ho havia fet ningú i algú se n'havia d'encarregar. I, de l'altra, perquè amb el premi Joanot Martorell he demostrat que les coses no me les donen perquè sí. No es tractava de demostrar res a ningú. Però n'hi haurà qui no ho encaixarà bé. La novel·la, en aquest sentit, funciona com una ironia fantàstica.

—Alguns crítics afirmen que la literatura catalana ha aconseguit uns nivells de normalitat editorial acceptables però denuncien la manca de qualitat de la nostra literatura.

—El que passa és que aquí no hem d'estar mal contents, o és pot dir que un certificat de qualitat per a la literatura com si es tractés d'un xorrip. A més, la selecció la fa el temps. Hi ha coses que es publiquen ara amb exit però que d'aquí uns anys passaran inexorablement a l'oblit. I d'altres que ara passen de superoblidats perquè que en el futur es reconeixeran com a obres cabdals de la nostra literatura. Que ara hi hagi una publicació massiva vol dir que la literatura catalana té les esgüenes ben cobertes per una indústria editorial forta i consolidada. La qüestió de la qualitat de la literatura catalana actual no

ens fa de preocupar. Hi ha tantes qualitats com a lectors. És una qüestió de gustos. Les crítiques responen molt sovint a un vici de temps les èpoques. Tot esdevé un espectacle de la vanitat i la mediocritat de certs capdosters de l'intel·lectualitat.

—Parlant d'acabar, ens podries dir alguna cosa dels teus projectes literaris?

—He publicat set novel·les. Tinc 32 anys i em queda molta corda. Ara per ara, el meu diu que, després d'aquest partit obligat per les circumstàncies en què ha quedat palès que de la misèria també se'n pot extreure profit, estic treballant en una novel·la i el retrat històric de la qual és el segle XXVII. La novel·la té un component històric important. Ens han acostumat a cobrir la història des d'una perspectiva monolítica, com si fos quelcom acabat en el moment que passa a ser d'èpica impresa. La història, però, depèn de l'opinió de cada triador. Jo tracto de reflectir tot això a la meua novel·la.